

ТИҢЭХ ЧУОРААН ЧУГДААРДА

ЫАМ ҮЙҮН 22 КҮНҮГЭР улууспутугар үгэс бьһыгыгынан 9-с уонна 11-с кылаас үөрэнээччилэрингэр тihэх чуораан чутдаарда. Онтон Чурагчытаады ово спорттивнай интернат-оскулатыгар урутаан ыам ыйын 21 күнүгэр буолбута.

Быйыл улууспутугар 419 оро оскуоланы бутарда. Ол ийигэр кыһыл көмүс мэтээлгэ сэттэ, үрүм көмүскэ 9 оро үкүлүбэр. Маны таһынан юнүс студент үрдүк аатын сүкүгүт үрөһкэччилэр бааллар. Ол курдук, Санкт-Петербурдаагы электро-техическай университетке улуустаагы гимназияттан Мария Корякина, Мутудай орто оскуолатыттан Снежана Привалова, Хатылыттан Татылыа Чигигинарова, Бонг-Врушмен аатынан Санкт-Петербурдаагы государственнай университетке Чурапчы орто оскуолатыттан Айыына Платонова, Санкт-Петербурдаагы ас-үөл промышленноһын университетыгар полназияттан Валентина Ноговайдан.

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР СУРУКТАРА

[illegible]

Махтал булмун аһаа,
Билигэ-кэрээгэ хынааттаабыт,
Үтүгэ-кэрээгэ уһуйбурт
Учууталарбытыгар!

Моя КАЖЕНКИНА

...Оскулалм алого кэрэ да кал... Хатгалмалат кэрнэр-
бин күндүтүр сангыбын. Ардыар бу ааһан эрэр куннари
барытын ырааттан чудаарач иһилэр дуораан мукка
сакэрээн, саксийэн паһар күрдүк. Сагыарын кэрэ кайыш
күтсээннэр ээр ыччат бусаммын. Калларым быһа
сакка чылчаалым тээн, тирөөдөр түрүбүн сайдыаты-
лар сүткөн кышатын каллар. Оччого билэары ЭН,
таппаллаат оскулалм, латталым истин чыдаатин!

Салма БЫГАНОВА

Мутудай орто оскуолатыттан Снежана Привалова, Хатылыттан Татьяна Чигинарова, Бонг-Вручым аатынан Санкт-Петербурдаагы государственнай университетке Чурапчы орто оскуолатыттан Айыына Платонова, Санкт-Петербурдаагы ас-уол промышленноһын университетыгар гимназияттан Валентина Ноговицкая, Новосибирскайдаагы государственнай академияга гимназияттан Николай Аммосов, Илин Сибиирдээги государственнай университетке ЧРОСИО-тын үөрэнэччилэрэ Дьулустаан Атаков, Евгений Христоворов, Константин Матвеев, Саха государственнай университетыгар гимназияттан София Монастырева, ЧРОСИО-тан Мария Рожкина, Мотрена Калженкина, Мария Дьячковская, Санна Быгалова, Дьулустаан Атаков, Константин Матвеев уонна Семен Михайлов киирдилэр.

Хас сэлэн ахсын улуустаады үөрэх управлалтаа 11-с кылаас чулуу үөрэнэччилэрингэр С.А.Новгородов аатынан дуурет аатын илгэрэр. Быйылыг сыйла Чурапчы орто оскулатын үөрэнэччигэ Айылана Платонова, улуустаады гимназиятан Марина Макарова, ЧРОСИО-тан Дьулустаан Атаков, Кытаанах орто оскулатыттан Кира Решетникова, Одьулуттан Айна Старостина уосна Сыйаг оскулатыттан Айта Макарова ыһылар.

Тийэх чуораан үөрүүлэх чааһыгар улуус дьаһалтааттан депутаттар, тэрилтэ салайааччыллара кыттыһыны ыһыллар, бары үөрэнээччилэргэ экзаменнарыгар ситиһиһини багарадылар.

Аграфена КУЗЬМИНА.

Сониннар

УЛУУСКА ТОҖУС УУ
ТАҖАР МАССЫНА КЭЛЛЭ

Ыам ыйын 22 күнүгэр кыһа Чурапчы кири уулу-саларынан сабыс-сага уу таһар массыналар субуллан кэлэн военкомат томторун иһингэр кэпчирэстэрэл. Бу Саха Правительствотун быһаччы дыһаһынан Ык-саллаах быһымыга министерство ыһтар үлэтин чэрчитинэн улууста кэлбит массына-лар.

Хас биердын массына
нэлмилэктэр уонна тэрийтэ-
лэргэ ананан ыксаллаах
быһылыга уонна тээрыччы
хаһаайыстыбаннай үлэтэргэ с

Массыяналар көлзә көчәйрәткәрен кытта, сахалык сирини ырах аянтан кәбиҗ суоплардары уруйдаан, сана техниканы үйләткәк буюлтын дигән алғаан, үлүс баһылы-

тын бастагы солбуйааччы МИЛоскин, Чуралчы нэхилэстэги баһылыга ИИОконешников, Болугур нэхилэстэги баһылыга ММПетров уонна сүүрдэн аҕалыны салайбыт Т.М.Лыткин тыл эттилэр. Күнүстөр бу кризис кэмгэр билиги Правительствотоҕу тыа дьонун туһутар кыһамыһа улаханын санатан туран махтал тыаларын эттилэр уонна сүүрдэн кэлбит суопшардарга ыраах айан моһоллорун этэҥгэ турсаан кэлбиттэригэр эбүрдэстиилэр.

Техника тээврийн хэрэгсэл баатарар хаалтат. Ымсаллаах бийдүүлж эрх бүсбүлэж, бу мач-
сыгналз нэхилэнгээр сайдын-
ыларьгар сөлтөөх кылаатта-
рын кылэрэнгээр дин кили
эрэнг.

Афанасий ЗАХАРОВ

Ыам ыйын 22 күнүгэр – Ньюкуолун бырааһынньыгар сага бальһа турар алааһын хоту өттүгэр Арчы дыэттэн сага свалга түһэрилиннэ. Улуу хайыатын нөүө Чурапчы салинньэтигэр сахалыы сиэри-туому, алгыһы, онтон да атын дыһаллары ыһтарга аналлаах дыэни тутуохха сөн ээ диин иһилинэк дыһалатыгар туһаайылыбыт сурук бөчөөттэммитэ, араас таһымнаах мунууһтарга бу боппуруоһу хамсатар наадатын түһунан этилибитэ.

АРЧЫ ДЬИЭТЭ ТУТУЛЛУОҒА

най директора Степан Тимофеевич Ноговицын был эгитур.

Улууспут кивини убаастабыллах олохтоохторо, бу чакчы надалаах, кэскилээх тутууну өйүөххэйиң, күүс-кыах баарынан көмөлөһүөххэйиң!

Алексей СЛЕПЦОВ.
Хаартыскари: саяаны
тирээни тугэнттэн.

Бу сгэрлэх туруурсууну өдөөн, "Чурагчы нэһилиэг" МТ Арчы дьэстийн гүтэргэ, норуот тутуутун баһылынан бэлдэрэрэгэ баһаарбыта. Дьэ анал бырайыагынан тутуушлара, аны күһүн үлэһи дьэрлэрлэрэ былананнар. Саяа гүһэрлэһилиити сгэрлэр-туомутар муһ-тубуттары Ньусулун күнүнэ эрдэ-дээн, сана дьэ сылаас эркиннэх, бой-тин кэтэр-үөрэтэр, арчылыыр анал-ан чакстэхтик толорорутар алгаан "Чу-рагчы нэһилиэг" МТ дьаһалтатын баһылыта Иван Иванович Оконешни-ков, ветераннар субэлэрин чилиэгэ Егор Семенович Макаров, бу тутууну нигэч-чи-саралыгаччы "Стиль" ААО генераль-

МӨККҮӨР ХАЙЛАХ БЫЦААРЫЛЛАР?

(Чурагчын асгуулангын кийннээний тула кэпсэтийн)

Бу калкың җәмгыятьтең систематик тупсарыныа дойду җудунан анал госуларстевеннай калитика ызыттыла турар. Үрөзаттазһики сайеннарыы стратегиятын алаахто килмэрии сурин национальнай бырайыак быһыытынан олохтоонно. Россия оскуолата хаарбаа туруктаах булар бырааба суоа дьин 2008 сыл сэттимиы 5 күрдүр Россия Президең Д.А.Медведев Федеральнай муннаахта тудуаһан этэн турар.

[illegible]

Ол гурдун, бидний саямдурт үүрэнг сүлдээр оюулаагарын дүйтэ тэжигчэскэй да, эстетическэй да, атын да турууган билигнэ биримэ ирдбмэлэригэр танан да элтигэтэжэбт. Сөлтөөг өрөмүч үлэтэ барбата да дүхтэ сөп. Билэн турар, танхык багарар дүз өрөмүчэ үлчмэнээх үбү-хирчыны эрэй-эр. Оюо оюула, үрэг урвалжманы салалтатын, улуус дөхөлмөтөмн өлтигүтэн бигр хийгсалаах үлэ барбарына эр үлчдэй түмчүлү сүлхилэхтэ сөп дүз билигн өйдүүбт.

[illegible]

Оссулалабыт сабыллар түгээнэр уочурда сылларда мунньулуубут баста уопуттаах педагогическай коллектив биэр түгээннэн ыһыллар, сорохторо алат да үэтэ суох хаалар туруктаанньылар. Бу барыта, бастатан туран, үөрэнээччилэр сайдыыларыгар охсоро саарбага суох. Улуту үөрөхүн управлениетын салаатата маанык сыһаа быһаарыахынсы ытыһар түгээннэн кымы үөрөнүүгүттэр түгээннэнэр дии турарыбыз.

түгэлснээр кини чөлөөлөгчид, төрөлтийнхэн, ону талынхон
педасеттар бырааттарын, сохоннай интэриэстэрин куруу-
байдыг хэлснээр тийнхэр. Антардас үбү-харчыны булуу кыла-
лыбаттыттан оро, төрөлтийн, үзүүлмэл үрдүнэн барыны хан-
нык да сүзгээ сөт түбэснэт. Бу сайдымылаа үдэгэ охууламалары
сабар туһунан боллуруоһу туруорар салаата кини
сөптөөхтүн: үзэлмэр кыада, компетентнай суолун көрдөрөр.
Этимилибизгэ аахууран, үзүүлсүмт дьахалтата охуулаабы-
тын салтарбат икхиттэн, төлөтөрүтүн, ажалорбут төһө
кылаарынхон үрүгэй үзүүлсүмүлүдэ үрэнэр, сайдар охуулаама-
рын тэрийшигэ бары кыахыгтын биллэрэн, өйгүмтүн-са-
наарытын түрэн үзүүлсүмүлүдэ түрүрөсөбүт.

Чурагчы алын сүүнүүх оскулатын уолсай
үөрэхтээһин оскулатын
5-с корпусуун үөдэнээччилэрин төрөспүттэрэ.

Бу күншэргэ Чурапчы нэхилээгийн иһигэр алын сүһүөх оскуоланы хөлбүүр, сорох корпустарын сабар туһунан боппуруос сытыытык турда. Алын сүһүөх оскуола иһигэр ыам ыйын 16 күнүтэр буолбут мунньахха бу дьаһал ытыллыахтаабын туһунан этии хас биһирдиги төрөһүтү, үлэһити, үөрэнээччилли долгутта. Онтон бэттэх корпус, оскуола аайы элбэх мөксүүрдээх мунньахтар бэрэбиэркэлэр ытыллынылар.

"Этэрбэс араадыһата" дьэн дьон-норуот сөбүдзэн туттар, ис хоһооншоох этиигэ уһук дэриэбинэбэ эрэ туттулар курдук өйдөнөр. Бу күншэргэ Чурапчы нэхилээгийн иһигэр алын сүһүөх оскуола тула бэрт элбэх кэпсээн, сурах тарҕаммытын истэ-билэ сыдыабыт.

Бүгүнгү нүмэртэ сөптөөх информации
энийхэ тээрээр сылтаах матырьбаал хомулуна.
Онуха, бастатан туран, редакцияда, улуус даяага-
тыг ар киирбн төрөншүгтэр сайбагытанышадарын
кытта билсээгинг.

[illegible]

Бишрэд бараг этгээхэ, 5-с корпус ошуула бишр со-
мог буюухоотарын өйдүрүл. Ошууламы "начальный
звено", "средний звено" дигн араарар сыһа. Ол эрзэри ор-
то ошуулага халбоспонко, бэйбүт испититтэн
кэнэн, улаатан барыалтытын багаралыт. Биһиги ту-
спа экспирименталит, айгаалит, сыһаалтыт-со-
рултаалтыт. Биһиги мурдх барычинэнэн атың кор-
пус коллектива эмнэ халбихоотарын багарбалтарын
билэбүттэлэ.

Оскула ерэмжэндээр, ийнхүү дэвшилтаттар республика үрдүкч салалтатгыар официальной сүрэддэр күдүмэ туруорсалларгаар эрэнэбит. Бүтүгү бастаан ордор уонна төрөтүттэр итэрихтэрин хөрүөтүтүн наада. Одо ылыбыт билиитин, үйүлгатын, кыраты суох бодй уопуттаах, ситимнээх үлэни бөлөкхө илэтигэрэтибит.

М.Г.Старостина,
алын сүлүүх оскуола 5-е корпусун
директоры үөрэх чааһыгар солбуйааччы.

Чурагчистаары алын сулгуаг асгуала орто оскулалаттан арахан, бэйзэ түснэ оскула буюман үлээбигтэ 16-с сылыар барда. Бу сылар усталаарыар Чурагчы нэгиллэгин олохто-охторун оромо ШКМ, 5-с, 6-с корпустарынан үөрэнэн калыбит. Асгуала салалтатын өлгүртүтэ, үөрэнэр усулуобуйанан, сылаас алын, итгил тулгатынан хайа кыалларынан хадчылыгылар. Сайын да оскулабыт территориятыар лаар үлэээн оромо-бутун дьарыктаах ороор.

Билгиз, төрөлүүтлэр, ораворбут үзэрэнэр
оскуалалара түспя туттан олороро бары
өтүтүтэн табыгастаарыттан кыи бүдүрүс
дизри үзэрэн аныгы олорбуттун. Бу сааскыт-
тан оскуалыбытын Чуратчы орто оскула-
тыгар халбоон эрэлэр дик сурат барыбытын
долгутта. Кылаас сайы төрөлүтүр аунуыга-
тара ыгытылаан, оскуалалары халбоодун
дыһалыгар хас диирдий төрөлүтүт ис санаа-
тык ыһыттыбит. Оскула үрдүнэн 419 үрө-
нэччи баарыттан оскуланы халбуурга кыи
баттаан 10 төрөлүтүт сөбүлэстэ. Онтон
аткы төрөлүүтлэр оскуланы орто оску-
лага халбыртта итаракан билгездэ.

Ихэнх сменгийн уруугаан-хойдугаан цэрэн-
лэхэд, кыра саастаах, ылахан да орор цэрэ-
лэхтэй хамчистыбата налтыкыра билээр су-
ал. Ону тахыгнан кыра саастаах ор ылахан
орлордуун алтыгара табыгана суох. Осуула
халбдор түгээнгэр 50-төн тахса ылахит ыд
мэжэттэ суох талаара тулаагснаах буюу эр
булбагса, зүүнү барытын болуугаатаах
диг сангыгын.

Бу курдук, билиги, алын сүлүсө оскуча төрөлүштө, халыкты көксүбэйэбит санаа-быттык этибиз уонна оскучабыт бэйэтэ тутта оскуча буолан үлэни омурорун туруорсабыт. Төбө да саламат экономика туһунан толкуйдаатар, төрөлүтү, оро, үкүттүл баа санаатын үчүттүтү дик санаабыт.

ШКМ-ийн хөгжлийн төлөвтэй тус тус.

Бу суруктары ааҕан баран, эппизити бизэрэр тустаах дьону кытта көрүстүм. Кийилэр этиилэрэ маньык:

[illegible]

Бу шийдсэл бэлтгүүрээс бэс нийсэн 1 хувиадар бичир чөлөөтэйлээр. Бу хэрэгээрэ Урлаг министрэ Ф.В.Габьшова салбуу-лангыста В.В.Петров улуусна татхы-ахтаат. Министертэйрэнгэ иннигэр

– Бу нундараз ити ижиг варшаны т
комиссия кердүртүңк үлүс варшант.
Ол маньны: 6-с корпус улустаары с
хайаайыстыбатыгар черанар күртү
территориялыын ананар. ШКМ чера
лустун, гаражтын, территория
с.А.Новгородов датынан орто окулда
ыстыбатыгар ксирор. Онтон 5-с ко
нуар хаалар, оюно бийлыгыттан 5-с
аһылар, онтон салгы сыйаатта үлүс
тар аһылган илалар. Манна өрөкү
итити боппурюна төрөтүрү үлүс
дыһааттан үбүлэхинизгар ксирор.

В.Н. Коржин,
заместитель заместителя
управляющего и начальника

бийиги юридической сурэй буларбыт бийытынан, үөз мээстэтин харыстааһына, өрөмүсү ыстыыга үбү туруорсуостаагыт. Өрөмүс уонка ититиш үөз кыдылбат буларбына, ирээс суогу ыынараа куһалэбыт. Бир сылаат таппонна үбү өрөмүсүз бизэр эһиллэтиһэн охсууһаны үрөз кылэһэр кыат баар.

Тууруссуу түнүктүн эраңгитте кыра үл көрүңдүзүңиз даган төрөттүтүлүбүткү калыңа ыгысыра-га кылаалыбыт. Багылык буулан туура мик бу остоулант ыккылаалык диян көрөбүз. Бу 5-с алын сүтүк остоулаа коруна калар сыйлаага орто остоулаа бууларыар кылаалыбыз. Багыр сир-быйар чөткөк, сууру баар оторор, кыр-дөөк, ырааган.

С.И. Яковлев,
"Чурапчы улуусуна"
МТ дьаһааттары баһылыга

— Алын сүлхэз корпустар туруктарын көрүзү үзөт, барытыа эрзери, бичр да корпузу, оскулангы сабар дыаһал ыгылызбатарга. Дыаһа сүлхэ-ка бэриллэбатарга. Арай ШКМ корпузун остоабуоһуун ту-руга мөөтөдүкэн, кутурукка-ууруллан, сүлхэ бэриллэби-тэ. Сүүт дыһаарытынан остоабуоһу сабыллыгыта.

Т.И.Портнягина,
Роспотребнадзор
начальник

"Үөрэх бичр - бараммат бий", "Котер - өгүүд, киши - өйүүн", "Элбэг бичсэн, утгуу сит-
гигийн" - Манжик нь хобооноох сэнатгаах талтар оркула истейхэзиринг арийада су-
лаа киширэн шийнээди саастаах да оёо үөрэх киши дьалдатыар улахан суолталаарын
ёултурый снордөө-майгалах, грамотный кишини калта алдчар тух кунадашварый
улуус кишини үөрэхтээх кэскили бишана, төрөнүт, коллектив, үөрөнөччи бада санаа-
тын учоттаан, байр-байра эрэнэн бары бичр санаада истейхэ буолтн.

Башкирская государственная академия культуры и искусств А.А. АЛМОВА.

Айылба харыстабыла

КЫНДЫҒАТ.

суох курдуктар. Ол эрэри.

M. ПОНОМАРЕВ

Бичээхэ сажаа:
№ 65 (9993)
Тираж 2225.
Хяат сымата: 10 солж